

KAIP TURI KALBĖTI BŪSIMASIS PIRMOKAS?

Pataria specialistas

Vaikas, pradėdamas eiti į mokyklą, turi būti ne tik socialiai subrendęs, bet ir tinkamai išlavinęs kalbą: turėtų taisyklingai tarti visus gimtosios kalbos garsus, ištartti įvairaus sunkumo žodžius, rišliai pasakoti. Jo žodynas turi būti turtingas, o kalba visiškai suprantama aplinkiniams. Kaip turi kalbėti būsimasis pirmokas?

Turi gebėti vienu žodžiu įvardinti daiktų grupes ir kalboje vartoja apibendrinamąsias sąvokas (žaislai, daržovės, vaisiai, uogos, transporto priemonės, baldai ir pan.). Mokėti sudaryti pagal pavyzdį ir kalboje vartoti priesaginius daiktavardžius: pavadinti profesijas; pavadinti daiktus švelniai: didelė – kėdė, o maža – kėdutė. Atkreipkite dėmesį į naminių gyvūnų vaikų pavadinimus: veršiukas, paršiukas, ėriukas, kumeliukas, katės vaikas – kačiukas.

Turi mokėti įvardinti daugumą veiksmų, gebėti tą patį veiksmažodį įvardinti skirtingais žodžiais (sinonimais): pvz.: verkia - žliumbia, kriokia, bliana ir pan.

Turi žinoti spalvų, formų (keturkampis, apvalus, trikampis) pavadinimus. Mokėti nusakyti priešingybes: didelis – mažas, šaltas – karštas, saldus – sūrus ir t.t. Vartoti būdvardžių laipsnius, palyginti daiktus pagal požymius: gražus – gražesnis – gražiausias. Vartoti prielinksnius: per, pro, link, nuo, ant, prie, po, už, iš, su, prieš, šalia, virš, tarp, iš po. Padėti ar nupiešti daiktus nurodytose vietose. Vartotirieveiksmius, nusakančius daiktų padėtį ir judėjimo kryptį: aukštai – žemai, viršus – apačia, kairė – dešinė, aukštyn – žemyn, pirmyn – atgal, arčiau – toliau, šalin, ten, čia.

Septynmečiai suvokia ir pavadina: metų laikus (pavasaris, vasara, ruduo, žiema); paros metą (diena, vakaras, naktis, rytas); savaitės dienas. Šio amžiaus vaikai kalboje vartoja 4-6 žodžių sakinius. Sakiniai – ne tik vientisiniai, bet ir sudėtiniai (jis neatėjo, nes...). Sakiniuose būsimieji mokinukai turi teisingai derinti žodžius, tarti teisingas žodžių galūnes, turi mokėti pasakoti patirtus įvykius – pasakojimas turi būti suprantamas ir aiškus aplinkiniams.

Norėdamas sužinoti informacijos, vaikas turi drąsiai užduoti klausimus. Gali sukurti istoriją ir ją papasakoti (pasakodamas perteikia pagrindinę mintį, įvykius pasakoja nuosekliai (iš eilės, kas po ko vyko), nepraleidžia svarbių įvykių, nesupainioja laiko, kada jie vyko, pasakoja pilnais sakiniais, aiškiai taria žodžių galūnes. Jau geba išklausti kitų pasakojimą ir atkurti girdėtą tekstą. Atpasakoja pasakas.

Tėveliai, nepamirškite, kad pradinio mokyklinio amžiaus vaikų kalba yra nevienodo lygio, nes kiekvienas vaikas – unikalus. Jis vystosi individualiai, priklausomai nuo savo gebėjimų ir išorinių veiksnių: kultūros, kalbos, šeimos, auklėjimo.

Nemokykite rašyti bet kaip!

Gerai išplėtotą, taisyklingą kalbą yra viena iš svarbiausių prielaidų, nulemiančių sėkmingą vaiko mokymąsi mokykloje. Jeigu abejojate, ar Jūsų vaiko kalba pakankamai išlavėjusi, galite kreiptis konsultacijų į specialistą – logopedą.

Parengė specialioji pedagogė Liuda Bytautienė

TEISINGAS KUPRINĖS PASIRINKIMAS

Pataria specialistas

Kuprinės svoris turi sudaryti ne daugiau 10-15% mokinio kūno masės. Kuprinė privalo turėti 2 reguliuojamo ilgio plačius paminkštintus diržus. Tuščia pradinė klasių mokinio kuprinė neturėtų sverti daugiau kaip 700 gramų. Nešamos kuprinės apačia neturėtų būti žemiau moksleivio juosmens. Sunkiausius daiktus reikia dėti arčiausiai nugaros. Būtina tvarkingai sudėti daiktus, kad jie neslidinėtų po kuprinės vidų, reikia kasdien peržiūrėti kuprinės turinį ir sudėti tik tai dienai reikalingas knygas ir priemones. Visada užsidėti kuprinę ant abiejų pečių.

Parengė sveikatos priežiūros specialistė Asta Žukauskienė